

Магістр 2 року навчання
 фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ "ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА БАНКУ"

Анотація. Розкрито сутність депозитної політики банку. Проаналізовано та порівняно підходи різних авторів до трактування поняття "депозитна політика". Надано узагальнене визначення цього поняття.

Аннотация. Раскрыта сущность депозитной политики банка. Проведены анализ и сравнение подходов различных авторов к трактовке понятия "депозитная политика". Предоставлено обобщенное определение этого понятия.

Annotation. The article analyzes the nature of the bank deposit policy. Various approaches to the interpretation of the concept "deposit policy" by several authors are analyzed and compared. A generalized definition of the term is given.

Ключові слова: депозит, депозитна політика, депозитні ресурси, сутність депозитної політики.

Особливістю функціонування кожного банку є те, що переважна частина його ресурсів формуються за рахунок позикових коштів. При цьому важливу роль у структурі залучених коштів відіграють депозити, від ефективної та правильно організації яких залежить стійкість функціонування кожної банківської установи.

Сьогодні з боку всіх банків існує велика пропозиція вкладів, депозитів і депозитних рахунків. Це обумовлено прагненням банків в умовах сегментованого висококонкурентного ринку найповніше задовольнити попит різних груп клієнтів на банківські послуги і залучити їх заощадження та вільні грошові капітали на банківські рахунки. Банки не можуть у достатніх обсягах кредитувати фізичних та юридичних осіб без належної ресурсної бази [1]. Таким чином, виходячи з наведеного зростає роль депозитної політики та набувають особливої актуальності питання щодо її формування для забезпечення ефективного функціонування банківської установи.

У силу актуальності питань формування депозитної політики присвячені наукові дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених, зокрема Бартош О. М., Герасименко Р. А., Грибенкіна Б. С., Коцовської Р. Р., Московця Е. А., Співака С. І., Шулькова С. Д. та ін. [1 – 7]. Проте незважаючи на наведене, досі залишаються дискусійними деякі теоретичні аспекти депозитної політики банків. Перш за все, серед вчених до теперішнього часу не склалося єдиної точки зору щодо визначення поняття "депозитної політики".

Мета статті – дослідити сутність поняття "депозитна політика" на основі аналізу підходів різних авторів та надати авторське визначення цього поняття.

Політика в будь-якій сфері діяльності – це набір визначених методів та сукупність заходів спрямованих на розв'язання конкретних завдань. Процес формування ресурсної бази банку визначається політикою цієї кредитної установи. З огляду на характер операцій, що здійснюються під час проведення цієї політики, її можна по праву називати депозитною [6].

Сьогодні в Україні особливе значення у забезпеченні стабільного і надійного функціонування банків відіграє формування науково обґрунтованої банківської політики, головним елементом якої є саме депозитна політика. Це пов'язано з тим, що основна частина банківських ресурсів створюється у процесі проведення депозитних операцій, від ефективності і правильності організації яких залежить у кінцевому результаті стійкість функціонування банківської установи [2].

Депозитна політика – це одна зі складових широкого спектру політики банку, яку він здійснює під час свого функціонування. Однак слід зазначити, що серед вчених до теперішнього часу немає єдиної точки зору щодо визначення даного поняття.

Аналіз літературних джерел [1 – 12] щодо означеної мети дозволив авторів відокремити підходи до тлумачення поняття "депозитна політика" (таблиця).

Таблиця

Підходи до визначення поняття "депозитна політика"

Ключове слово	Автори	Визначення
	С. Шульков [7]	Стратегія і тактика банку в частині організації депозитного процесу, діяльності комерційного банку, спрямована на визначення мети, завдань, змісту банківської діяльності з формування залучених ресурсів, їх планування та регулювання

Стратегія і тактика

© Гончарова К. В., 2014

	О. Бартош [4],	Стратегія і тактика банку щодо залучення грошових коштів
--	----------------	--

	Р. Коцовська [2], В. Ричаківська [4], Б. Грибенкін [3]	вкладників та інших кредиторів і визначення найефективнішої комбінації таких джерел
Система заходів формування та управління	А. Бабицький [9]	Система заходів щодо залучення вкладів і управління ними – формування резерву, використання певної частини депозитів для видачі кредитів і позик, інші операції з банківськими вкладами
	І. Мельникова [8], С. Еш [9]	Комплекс заходів щодо формування асортименту високоякісних депозитних послуг, різноманітних форм і методів залучення коштів з метою гарантування стійкості і надійності депозитної бази для забезпечення конкурентних переваг банку на фінансовому ринку
	Г. Белоглазова Л. Кроливецька [10]	Комплекс заходів із формування депозитного портфеля, а також різні форми та методи щодо реалізації на ринку депозитних вкладів
Політика залучення коштів	Е. Московець, Л. Мочалова [5]	Політика у сфері залучення комерційним банком тимчасово вільних грошових коштів юридичних і фізичних осіб у вклади, або на певний термін, або до запитання
	Р. Герасименко [1]	Банківська політика щодо залучення грошових коштів вкладників у депозити (вклади) та ефективному управлінню процесом залучення цих коштів
Механізм реалізації інтересів	Синяк А. А., Горчакова І. А. [12]	Механізм реалізації інтересів усіх суб'єктів депозитного ринку, спрямований на оптимізацію витрат щодо залучення коштів на депозитному ринку за умови їх ефективного використання

Отже, проаналізувавши підходи різних авторів до трактування депозитної політики банку, слід зазначити, що найбільш поширеним є визначення депозитної політики як стратегії та тактики щодо залучення ресурсів економічних суб'єктів ринку. У деяких визначеннях автори роблять акцент на цілях, які банки переслідують при формуванні депозитних ресурсів, тоді як в інших трактуваннях депозитної політики підкреслюється, що вона є сукупністю заходів, спрямованих не тільки на досягнення поставленої мети, а й на вирішення певних завдань, а також конкретизуються способи виконання цих завдань. Наприклад, І. Мельникова [8] вважає, що головним завданням функціонування банку є забезпечення конкурентних переваг банку на фінансовому ринку. При цьому це завдання може бути вирішено через формування асортименту високоякісних депозитних послуг, різноманітних форм і методів залучення коштів із метою гарантування стійкості і надійності депозитної бази. Крім цього, деякі вчені звертають свою увагу на те, що депозитна політика тісно пов'язана з організацією та управлінням депозитним процесом.

Депозитна політика – це одна зі складових широкого спектру політики банку, яку він здійснює під час свого функціонування.

Слід зазначити, що серед вчених до теперішнього часу немає єдиної точки зору щодо трактування значення депозитної політики.

Таким чином, аналіз спільного та відмінностей у визначеннях різних вчених дозволив авторів сформулювати власне визначення депозитної політики – це стратегія і тактика банку щодо залучення тимчасово вільних грошових коштів економічних суб'єктів, а також визначення та формування оптимальної структури депозитної бази банку для забезпечення його ефективного функціонування на ринку фінансових послуг. Отже, сутність даного поняття потребує подальших досліджень у сфері банківської діяльності задля забезпечення її ефективності та досягнення максимально можливого результату.

Наук. керівн. Погосова М. Ю.

Література: 1. Герасименко Р. А. Депозитная политика банков и факторы, влияющие на ее формирование / Р. А. Герасименко, Е. И. Хорошева, В. В. Герасименко // Финансы, учет, банки. – 2011. – № 1 (17). – С. 141–150. 2. Бартош О. М. Депозитна політика банку та основні етапи її формування / О. М. Бартош // Вісник університету банківської справи національного банку України. – 2008. – № 3 – С. 98–101. 3. Грибенкін Б. С. Управління депозитними ресурсами банку / Б. С. Грибенкін // Управління розвитком. – 2013. – № 4 (144). – С. 80–83. 4. Коцовська Р. Р. Банківські операції : навч. посібн. / Р. Р. Коцовська, О. П. Павлишин, Л. М. Хміль. – К. : УБС НБУ ; Знання, 2010. – 390 с. 5. Московець Е. А. Оценка эффективности депозитной политики коммерческого банка / Е. А. Московец, Л. А. Мочалова // Ползуновский альманах. – Т. 2. – 2009. – № 3. – С. 253–255. 6. Співак С. І. Депозитна політика комерційних банків [Електронний ресурс] / С. І. Співак. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvl nau /Ekon/2009_6/articles/S.I._Spivak.pdf. 7. Шульков С. Д. Депозитная политика и ее роль в обеспечении устойчивости коммерческого банка : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. экон. наук 08.00.10. "Финансы, денежное обращение и кредит". / С. Д. Шульков ; Саратовский государственный университет. – Саратов, 2001. – 20 с. 8. Мельникова І. М. Маркетингова політика комерційного банку на депозитному ринку / І. М. Мельникова – К. : Київський Національний торговельно-економічний університет, 2002. – 197 с. 9. Бабицький А. Депозитная политика коммерческого банка: грамотная работа с деньгами / А. Бабицкий [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.luxury.net.ru> 10. Еш С. М. Депозитна політика комерційного банку та напрями її вдосконалення в умовах економічної кризи банків [Електронний ресурс] / С. М. Еш. – Режим доступу : <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9499/1/DEPOZITIC%20POLICY%20OF.pdf>. 11. Белоглазова Г. Н. Банковское дело / Г. Н. Белоглазова, Л. П. Кроливецкая. – М. : Финансы и статистика, 2008. – 390 с. 12. Синяк А. А. Возможные напрями

удосконалення депозитної політики комерційних банків України на сучасному етапі [Електронний ресурс] / А. А. Сіяк. –
Режим доступу : <http://www.masters.donntu.edu.ua/2013/iem/sinyak/library/article2.htm>.